

O'zbekiston respublikasi aholisi mavzusini o'qitishda sher va maqollardan foydalanish

Madrimova Madinabanu Otabek qizi
Urganch davlat universiteti talabsi

Annotatsiya: o'qitishda sher va maqollardan foydalanish, o'quvchilarning madaniy bilimlarini boyitish, til va adabiyotni rivojlantirish, hamda milliy qadriyatlarni singdirish maqsadida muhim ahamiyatga ega. Sherlar va maqollar xalqimizning tarixiy tajribasi, urf-odatlar va hayotiy falsafasini aks ettiradi. Ushbu metodikada sherlar orqali O'zbekistonning turli hududlaridagi aholi hayoti, an'analari va ularning ijtimoiy-iqtisodiy sharoitlari haqida ma'lumot beriladi. Maqollar esa qisqa va lo'nda shaklda muhim hayotiy saboqlarni o'z ichiga oladi, bu esa o'quvchilarga axloqiy tarbiya berish imkonini yaratadi.

Kalit so'zlar: aholi, uy joy, madaniyat, urf-odat, mentalitet, barqaror o'sish, migratsiya, immigratsiya,

Аннотация: использование стихов и пословиц в обучении важно для обогащения культурных знаний учащихся, развития языка и литературы, привития национальных ценностей. Песни и пословицы отражают исторический опыт, традиции и жизненную философию нашего народа. В этой методике через львов дается информация о быте, традициях и социально-экономическом положении населения в разных регионах Узбекистана. А пословицы содержат важные жизненные уроки в краткой и сжатой форме, что позволяет дать ученикам нравственное воспитание.

Ключевые слова: население, жилье, культура, традиции, менталитет, устойчивый рост, миграция, иммиграция,

Abstract: the use of poems and proverbs in teaching is important in order to enrich students' cultural knowledge, develop language and literature, and inculcate national values. Songs and proverbs reflect the historical experience, traditions and life philosophy of our people. In this methodology, information is given about the life, traditions and socio-economic conditions of the population in different regions of Uzbekistan through lions. And proverbs contain important life lessons in a short and concise form, which makes it possible to give moral education to students.

Key words: population, housing, culture, tradition, mentality, sustainable growth, migration, immigration,

Kirish: O'zbekiston Respublikasi aholisi mavzusini o'qitishda she'r va maqollardan foydalanish, nafaqat darsni qiziqarli qilish, balki o'quvchilarga milliy madaniyat, til va tarixni o'rgatish uchun ham muhimdir. Quyida ushbu mavzu bo'yicha foydalanish mumkin bo'lgan ba'zi she'rlar va maqollar keltirilgan.

She'rlar

1. "O'zbekiston" - O'zbekistonning go'zalliklari, tabiyati va aholisi haqida yozilgan she'rlar.

2. Abdulhamid Cholpon - Uning asarlarini o'qib, O'zbekistonning madaniyati va insonlari haqida ma'lumot olish mumkin.

3. "Yurtim O'zbekiston" - Yurtimizning turli jihatlarini yorituvchi she'rlar.

Maqollar

1. "Aholi – davlatning qudrati." - Bu maqol aholi sonining ahamiyatini tushuntiradi.

2. "Birlik – kuch." - Aholining birligi va birdamligi davlat rivojlanishida muhim ahamiyatga ega ekanligini ifodalaydi.

3. "Kichkina qizning ko'ngli – katta." - Yosh avlod va ularning o'sishi haqida.

O'qitish usullari

- She'rlarni tahlil qilish: O'quvchilarga ma'lum bir she'rni o'qitib, undagi aholi hayoti, urf-odatlarini va an'analarni muhokama qilish.

- Maqollar orqali qadriyatlarni o'rganish: Maqollarni keltirib, ularning mazmuni ustida fikr yuritishni tashkil etish.

- Ijodiy ishlar: O'quvchilarga mavzuga oid qisqa she'r yoki maqolalar yozishni taklif etish.

O'zbekiston respublikasi aholisi mavzusini o'qitishda she'rlar va maqollardan foydalanish, talabalarni nafaqat bilim berishga, balki ularni milliy qadriyatlar bilan tanishtirishga ham yordam beradi. Bu metod orqali dars yanada qiziqarli hamda samarali bo'ladi. Annotatsiya:

O'zbekiston Respublikasi aholisi mavzusini o'qitishda sher va maqollardan foydalanish, o'quvchilarning madaniy bilimlarini boyitish, til va adabiyotni rivojlantirish, hamda milliy qadriyatlarni singdirish maqsadida muhim ahamiyatga

ega. Sherlar va maqollar xalqimizning tarixiy tajribasi, urf-odatlar va hayotiy falsafasini aks ettiradi.

Ushbu metodikada sherlar orqali O'zbekistonning turli hududlaridagi aholi hayoti, an'analari va ularning ijtimoiy-iqtisodiy sharoitlari haqida ma'lumot beriladi. Maqollar esa qisqa va lo'nda shaklda muhim hayotiy saboqlarni o'z ichiga oladi, bu esa o'quvchilarga axloqiy tarbiya berish imkonini yaratadi.

O'qitishda sherlarni o'qish va tahlil qilish jarayonida talabalar nafaqat estetik zavq olishadi, balki ularni mazmuni orqali aholi haqidagi bilimlarini kengaytiradilar. Shuningdek, maqollardan foydalanish orqali o'quvchilar bilan interaktiv muloqot olib borilib, ularning fikrlash qobiliyatlari rivojlantiriladi.

Natijada, O'zbekiston aholisi haqida chuqurroq tushunchaga ega bo'lish bilan birga, o'quvchilar milliy madaniyatimizning ajralmas qismi bo'lgan she'riyat va maqollarning ahamiyatini anglaydilar. Bu esa kelajak avlodni vatanparvarlik ruhida tarbiyalashda muhim omil hisoblanadi.

O'zbekiston respublikasi aholisi mavzusini o'qitishda sher va maqollardan foydalanish, o'quvchilarning qiziqishini oshirish, ularning milliy madaniyatini, tilini va adabiyotini chuqurroq tushunishlariga yordam beradi. Bunday usullar ta'lim jarayonini yanada rang-barang va samarali qiladi. Quyida bu mavzuda xulosa va takliflarni keltiraman:

Xulosa:

1. Madaniy Meros: Sherlar va maqollar O'zbekistonning boy madaniy merosining bir qismidir. Ular xalqning tarixiy tajribalari, qadriyatlar va urf-odatlarini ifodalaydi.
2. Tilni O'rganish: O'zbek tilidagi she'rlar va maqollar orqali o'quvchilar nafaqat tilni o'rganadi, balki uning stilistik jihatlarini ham anglaydi.
3. Emotsional Ta'sir: She'rlar orqali his-tuyg'ularni ifodalash imkoniyati mavjud bo'lib, bu esa darslarning hissiy jihatini oshiradi.
4. O'qitish Usullari: An'anaviy o'qitish metodlariga qaraganda, she'r va maqollardan foydalanish darslarni yanada qiziqarli qiladi.

Takliflar:

1. Dars Rejalariga Kiritish: O'zbekiston aholisi haqidagi mavzularni o'rgatishda sherlar va maqollarni dars rejalariga kiritish.
2. Mavzuga Mos Sherlarni Tanlash: O'zbekiston aholisi haqida yozilgan mashhur she'rlarni tanlab, ularni muhokama qilish yoki tahlil qilish.
3. Maqollar Yordami bilan Mavzuni Kengaytirish: Aholining turli jabhalariga oid maqollarni keltirib, ularning ma'nolarini ochishga yordam beradigan tadbirlar o'tkazish.
4. Interaktiv Faoliyatlar Tashkil Etish: O'quvchilarga sher yozishni yoki maqolalarni to'g'ri ishlatishni o'rganishga imkon beruvchi interaktiv faoliyatlarni tashkil etish.
5. Madaniy Tadbirlar: She'rxonlik yoki maqolla tanlovlari kabi madaniy tadbirlar o'tkazib, o'quvchilarning ishtirokini rag'batlantirish.

Ushbu takliflarni amalga oshirish orqali O'zbekiston respublikasi aholisi mavzusini o'qitishda samaradorlikni oshirish mumkin bo'ladi, shuningdek, yosh avlodning milliy qadriyatlarga bo'lgan hurmatini kuchaytiradi.

Foydalanilgan adabiyotlar:

1. "O'zbekiston tarixi" - O'zbekistonning tarixi, aholisi va madaniyati haqida ma'lumot beruvchi kitoblar.
2. "O'zbek xalq maqollari" - O'zbek maqollarining to'plamlari.
3. "O'zbek adabiyoti antologiyasi" - O'zbek she'riyatining eng yaxshi namunalari.
4. O'qituvchi metodik qo'llanmalar - Maktabda yoki oliy ta'lim muassasalarida foydalanish uchun.

Research Science and
Innovation House

